

Yeni İnsan Yayınevi
Ekoloji Serisi

Arda Öztaşkın

İletişimci. Ankara doğumlu. TED Ankara Kolejinin ardından Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun oldu. Demirbank'ta reklam ve halkla ilişkiler bölümünde kariyerine başladı. Dışbank ve Fortis'te çalıştı. 2008 yılında Marka Yönetimi Direktörü olarak Yapı Kredi'ye katıldı. 2018 yılından bu yana da Yapı Kredi'nin marka yönetimi, stratejik iletişim, KSS ve sürdürülebilirlik konularından sorumlu Kurumsal İletişim ekibine liderlik ediyor. Kurumsal İletişimciler Derneğinde Başkan Yardımcısı, Reklamverenler Derneğinde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapıyor. Farklı üniversitelerde konuk olarak tüketici davranışları, marka yönetimi, lider iletişimi, kriz yönetimi, sürdürülebilirlik iletişimi gibi konularda dersler veriyor. Evli, iki çocuk ve bir kedi babası.

İklim Değil, İnsanlık Krizi

*İnsan, Gezegen, Ekonomi ve Teknoloji Ekseninde
Sürdürülebilir Sağlıklı Gelecek Üzerine Notlar*

Arda Öztaşkın

Yeni İnsan Yayınevi-489
Ekoloji Serisi-84
İklim Değil, İnsanlık Krizi
İnsan, Gezegen, Ekonomi ve Teknoloji Ekseninde
Sürdürülebilir Sağlıklı Gelecek Üzerine Notlar
Arda Öztaşkın
1. Baskı, İstanbul, Ekim 2023
ISBN : 978-625-6813-10-6
Genel Yayın Yönetmeni: Aytaç Timur
Editör: Ayşe Özden
Son Okuma: Hayrunnisa Biçer
Kapak Tasarım: Uęur Matban
Dizgi: Deniz Tugay
Sertifika No: 12186

© Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.
İçerenköy Mah. Deęirmenyolu Sokak Kutay İş Merkezi B Blok No:18/2
Ataşehir/İstanbul
Tel:(0 216) 489 84 08
Tüm hakları saklıdır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın, tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında, hiçbir yolla çoğaltılamaz.
www.yeniinsanyayinevi.com
yeniinsanyayinevi@gmail.com
newhumanpublisher@yahoo.com
[facebook/yeniinsanyayinevi](https://facebook.com/yeniinsanyayinevi)
[instagram/yeniinsanyayinevi](https://instagram.com/yeniinsanyayinevi)
twitter.com/yeniinsanyayin
Baskı: Asya Basım Yayın Sanayi Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli -Bağcılar -İSTANBUL
Sertifika No: 52508

İklim Değil, İnsanlık Krizi

*İnsan, Gezegen, Ekonomi ve Teknoloji Ekseninde
Sürdürülebilir Sağlıklı Gelecek Üzerine Notlar*

Arda Öztaşkın

YENİİNSAN

İÇİNDEKİLER

O can suyunu birlikte vereceğiz	11
İklim değil, insanlık krizi!	15
Teşekkür.....	19
Giriş	23
İklim ve Çevre	31
İklim krizi üzerine en kısa hikâye	32
En basit hâliyle iklim krizi nedir?.....	33
İklim krizi ve sosyal adalet.....	37
Su yoksa, yaşam da yok!.....	40
Hızlı ve yıkıcı moda!	43
Bir tıklamayla gezegeni kurtarmak mı?	46
Plastik yemek eğlenceli mi?	49
Plogging: Gezegeni kurtaran egzersiz.....	51
Ölümcül tehdit: Orman yangınları!	53
Görmediğimiz tehlike: Uzun çöpleri!.....	56
Kelebekler neden kuzeye göçüyor?	59
Küresel kaynama da neyin nesisi?	62
İş Dünyası ve Ekonomi.....	65
Yeni dönemin iş modeli: Sosyal girişimcilik.....	66
Şirketlerin karbon hedefi ne demek?	71
Döngüsel ekonomi ve oyuncaklar.....	72
Fosilden kaçarken nükleere tutulmak!	75
150 yaşında yeni doğan: Elektrikli otomobil	80
Dünyayı besleyen dev: Tarım	84
ESG'nin darbe yiyen itibarı!	88
Yeşil yalanlar	92
#HiperDevSüperİndirimler çağı.....	95
İyi, kötü ve çirkin: Tüketim ekonomisi!	98
İnsan	101
Sürdürülebilir insanlık.....	102
Cinsiyet eşitliğinde 9.000 yıllık utanç!	104
Çevresel endişe ve öfke!.....	108
İyi misiniz? Gerçekten?	112

Sade İyidir!.....	114
#SavaşaHayır!.....	117
İklim savaşlarında güç kiminle?.....	120
İnsanlığın temel sorunu: İkiyüzlülük!	123
Bugün hayatta kal, peki yarın?	126
İklim meselesini harlayan ateş: Eylemsizlik!	129
Teknoloji.....	133
Teknoloji: Şeytan mı melek mi?	134
İklim endişesi bitti! Artık, Metaverse var!.....	138
Yapay zekâ ile insanlığın geleceği!.....	142
ChatGPT ile sohbet!.....	146
Dijital Rönesans çağı!	150
Toparlarsak.....	153
İklim krizi bir iletişim meselesidir!	154
Her kriz aslında bir fırsattır!.....	158
Son Söz: Akılda ne kalsın?.....	164
Kaynakça.....	165

**Bu kitabın yazar telifinden doğan tüm geliri
Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na (TEGV)
bağışlanacaktır.**

O CAN SUYUNU BİRLİKTE VERECEĞİZ

Yekta Kopan

“Toprak öldü!”

Yıllar önce Egeli bir çiftçiden duymuştum bu sözü. Toprakla ilgisi birkaç klişe bilgidен öteye gitmeyen bir şehirli olarak çok şaşırmıştım önce. Toprağın “ölümlü” olabileceği düşüncesi derinden sarsmıştı beni.

Sakin bir gün doğumuydu. Her sabah kahveye gelmeden hayvanlarıyla dertleşirdi o güler yüzlü çiftçi. “Bu sabah derdimi dinlemek size düştü.” diye girmişti lafa. Erkenci çiftçilerin uğrak yeri olan bir kahvede, yeni demlenmiş çayın eşliğinde sohbet ediyorduk. Toprağın ekilebilir değerini, verimliliğini yitirliğini lafı evirip çevirmeden anlatmıştı. Toprağın da öldüğü bir dünyada yaşadığımızı o gün anlamıştım.

Bu sohbetten yıllar sonra, 2015 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını kabul etti. Farklı gelişmişlik seviyesindeki ülkelere yönelik, kimseyi geride bırakmayacağını vaat eden ve 2030’da tamamlanacağı söylenen bir yol haritası ortaya konuldu böylece. Doğanın dengesini

bozan insanın özür metniydi bu. Her özür gibi, “kırdığımızı toparlayacağız ve bir daha yapmayacağız” sözü de vardı içinde. Her özür gibi tutulup tutulmayacağı da belli değildi tabii ki.

Doğruyu söylemek gerekirse beklenenden güçlü bir etkisi oldu. Hükümetler, karar vericiler, büyük kurumlar, sivil toplum örgütleri ve daha iyi bir dünyanın mümkün olduğunu düşünen bireyler sıkıca sarıldılar bu anlaşmaya. Yıllar boyunca “bizden uzakta yaşananların fotoğrafları” olarak önümüze düşen iklim krizini daha net cümlelerle ifade edebiliyorduk artık. Buzullar üzerinde çaresizce ölümü bekleyen kutup ayılarıyla, petrole bulanmış karabataklarla, nesli tükenen canlılarla, orman yangınlarında can veren hayvanlarla sınırlı değildi yaşananlar. İklim krizi devasa bir problemdi ve artık bu problemin kaynakları/sonuçları da konuşulmaya başlanmıştı. Ekonomik ve sosyolojik damarları da tıkanmıştı dünyanın. Gezegemimizin insan kaynaklı bir kalp krizi geçirmesine az zaman kalmıştı ve acil müdahale gerekiyordu.

Sürdürülebilirlik kavramının hayatımıza girmesiyle kendimize çeki düzen vermeye başladık. Gazete sayfalarında gördüğümüz o korkutucu fotoğrafların kapımızın önünde çekildiğini fark ettik birden. Ama asıl farkındalık, bütün bunlara bizim neden olduğumuzu anlamamızla başladı. İklim krizinin nedeni, gezegenin “son kullanma tarihinin” yaklaşması değildi. O her dem taze durmaya devam ederken, biz insanların haddinden fazla tüketmesiydi neden. İnsan böyleydi işte; rafta ne görürse almadan duramıyordu. Alacağı şey bir diğer canlının hakkı olsa bile...

Sürdürülebilirlik kavramı, son yılların gündelik yaşamında ve her tür iletişimde anahtar olmaya başladı. O sözü edilen karar vericiler, büyük şirketler, sivil toplum örgütleri ve kaygılı bireyler de bu kavrama sıkı sıkıya yapıştı. Kurulan büyük cümleler “iklim krizi” ile sınırlı kalmıyor artık. Temel insan haklarından toplumsal cinsiyet eşitsizliğine uzanan uzun bir cümlenin içinden geçiyor dünya. Uzun, adaletsiz ve karanlık bir cümle bu.

Arda Öztaşkın’la hem profesyonel buluşmalarımızda hem de dost ortamlarında sıklıkla konuştuğumuz konular bunlar.

Gündelik yaşam pratiklerinden, bazı çıkar gruplarının “iki-yüzlü iletişimlerine” kadar pek çok konuyu konuşuyoruz. Ama Arda o sohbetlerle yetinmiyor. Konuştuğumuz her konuyu bir de aynanın diğer tarafından görmeye çalışıyor; daha çok merak ediyor, araştırıyor, okuyor, öğreniyor, paylaşıyor. Arda, bir iletişimci. Evet, dünyanın sancularına kendi mesleğinin çerçevesinden bakıyor ama bakışını profesyonel yaşamıyla sınırlı tutmuyor. Öğrendiklerini paylaşmak için de muhteşem bir iştah duyuyor.

İklim Değil İnsanlık Krizi böyle bir iştahın, çalışmanın, paylaşma arzusunun sonunda ortaya çıktı. Bu kitap yıllar süren bir öğrenme sürecinin ve çalışmanın ürünü. Hem bu konulara ilgi duyup bilgisi olmayanlara, hem de kendini bu krizin bir parçası olarak gören herkese seslenmeye çalışıyor Arda Öztaşkın. Amacı, büyük cümleler kurarak yukarıdan bir yerden konuşmak değil. Bu kitapta dost meclisinde, göz göze yapılan bir sohbetin tonunu bulacaksınız. Her bölüm, yeni bir sohbetin sofrasını kuracak. Kimi zaman şaşıracağınız, kimi zaman tartışacağınız, büyük bir kaygıyı paylaşacağınız ve günün sonunda ayağa kalkma gereksinimi duyacağınız sohbetler bunlar.

Yıllar önce Egeli çiftçiyle yaptığım sohbetten sonra derin bir korku sarmıştı içimi. Toprak ölüyordu, dünya ölüyordu. Peki ne yapacaktım? Çaresizlik battaniyesinin altına kıvrılıp doğanın ölümünü mü bekleyecektim?

Arda'nın yıllar sonra söylediği bir sözü o tarihte uygulamaya başladım: “Kendi küçük adımlarımı atmalıydım.” O küçük adımların değerini Ankara'da geçen çocukluk günlerimde, sobalı evimizin balkonunda annemden öğrenmişim ne de olsa. Annemle birlikte bir çiçek ekmiştik saksıya. Bir bardak su vermişti elim. “Şimdi bu suyu yavaşça çiçeğin dibine dök.” demişti sonra da. “Bu saksı bu çiçeğin yeni evi. Evine alışması ve yaşaması için bu suyu toprağa dökmemiz gerekiyor. Buna can suyu denir.”

Arda Öztaşkın bu kitapta, yaşanabilir bir dünya ve sürdürülebilir bir gelecek için birer bardak su tutuşturuyor elimize. Can suları bunlar. O can suyunu toprağa hep birlikte dökeceğiz.